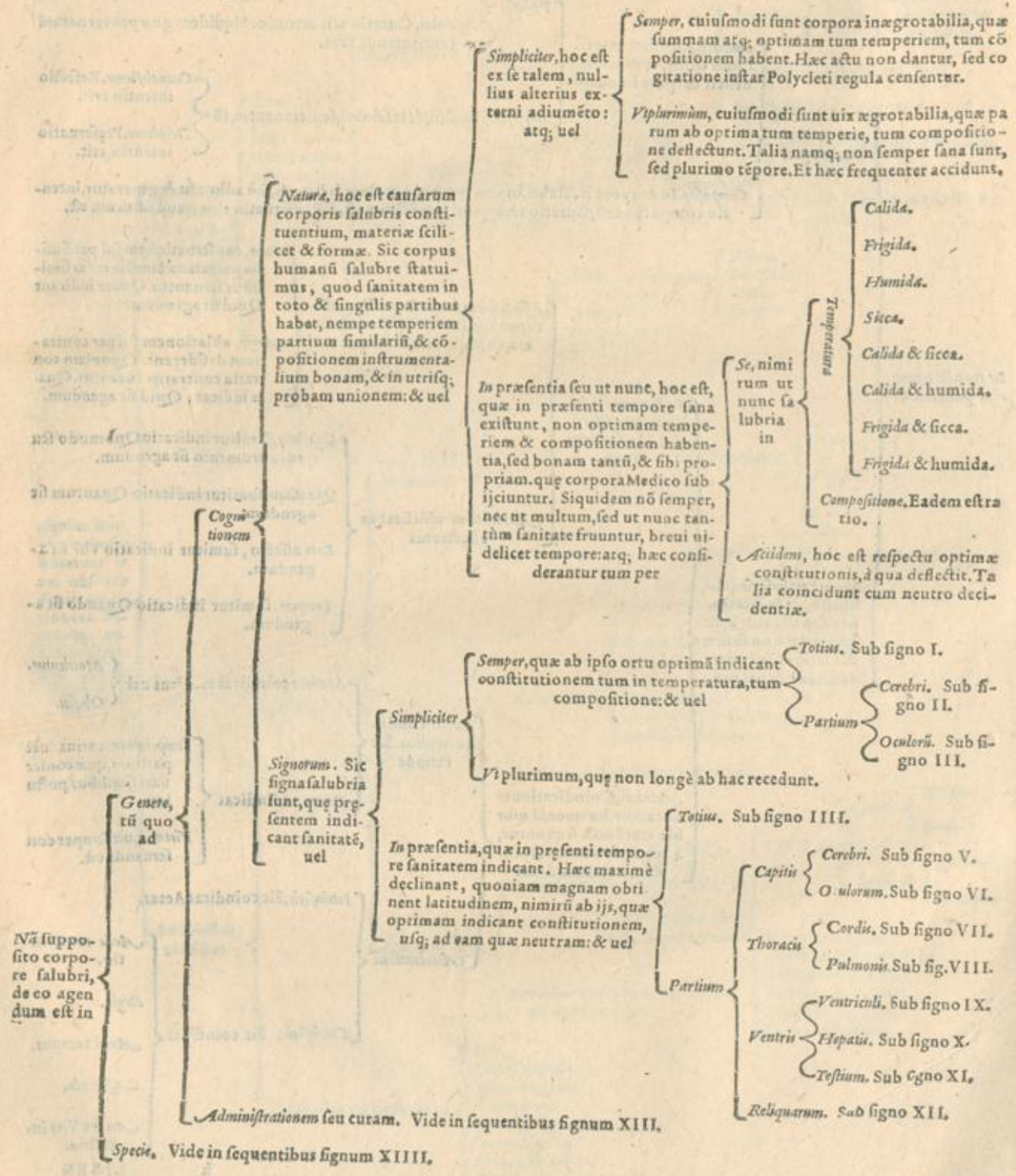

LIBER SECVNDVS, PARS I

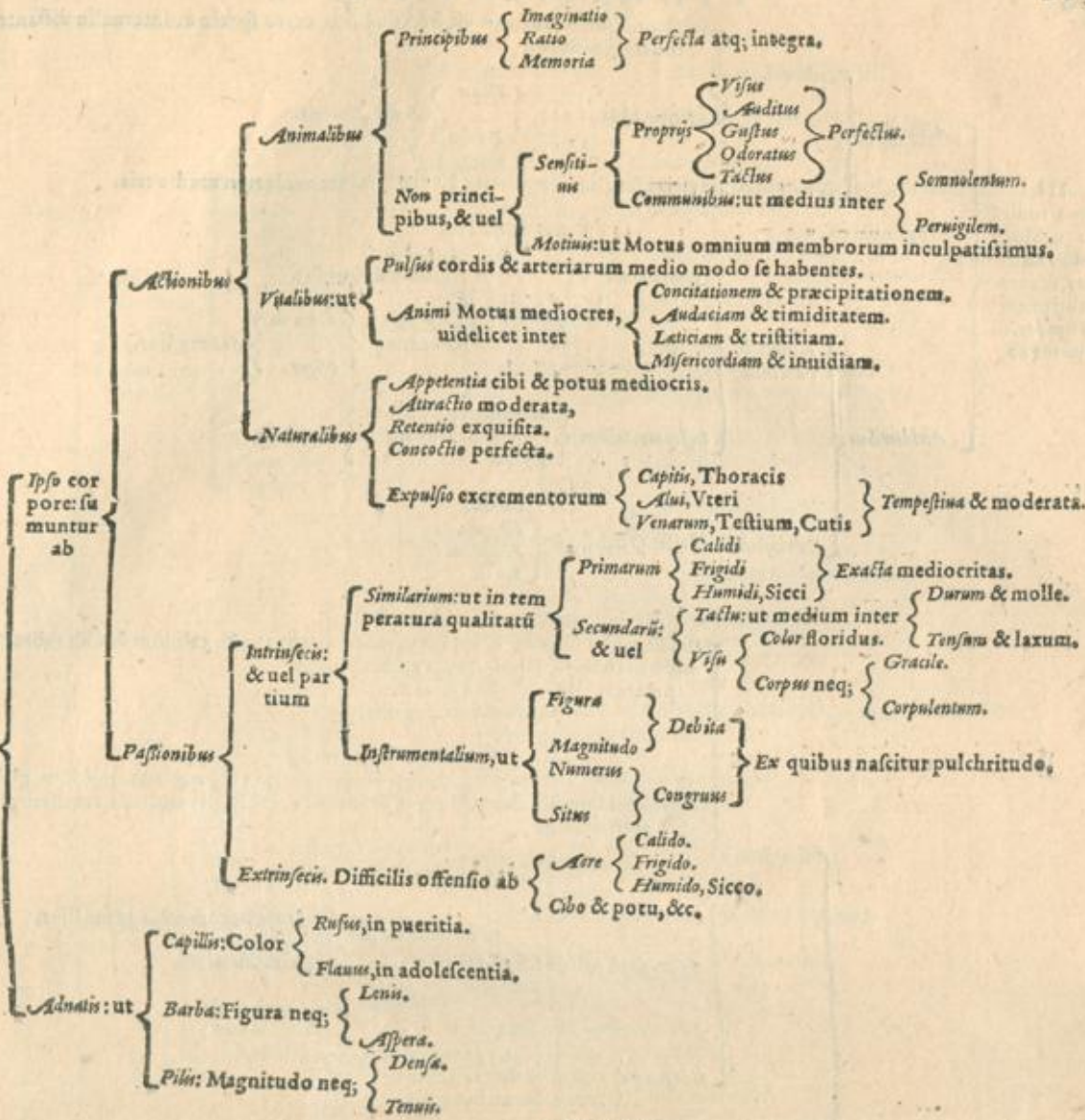
De Cognitione & Administratione, seu Præ- seruatione corporis salubris.

ABSOLVTO primo huius operis libro, in quo *Simplicia* siue *Theoriam* quatuor partibus distinctam, tradidimus, ad alterum siue *secundum* librum, qui *Composita* siue *Practicam* in se comprehendit, transeundum erit nobis, initia ab **Υ Γ Ι Ε Ι Ν Η** sumentibus, qua bonum & salubrem habitum conseruare docet. Porro hic non singillatim, ut in precedentibus, sed coniunctim causa perpenduntur.

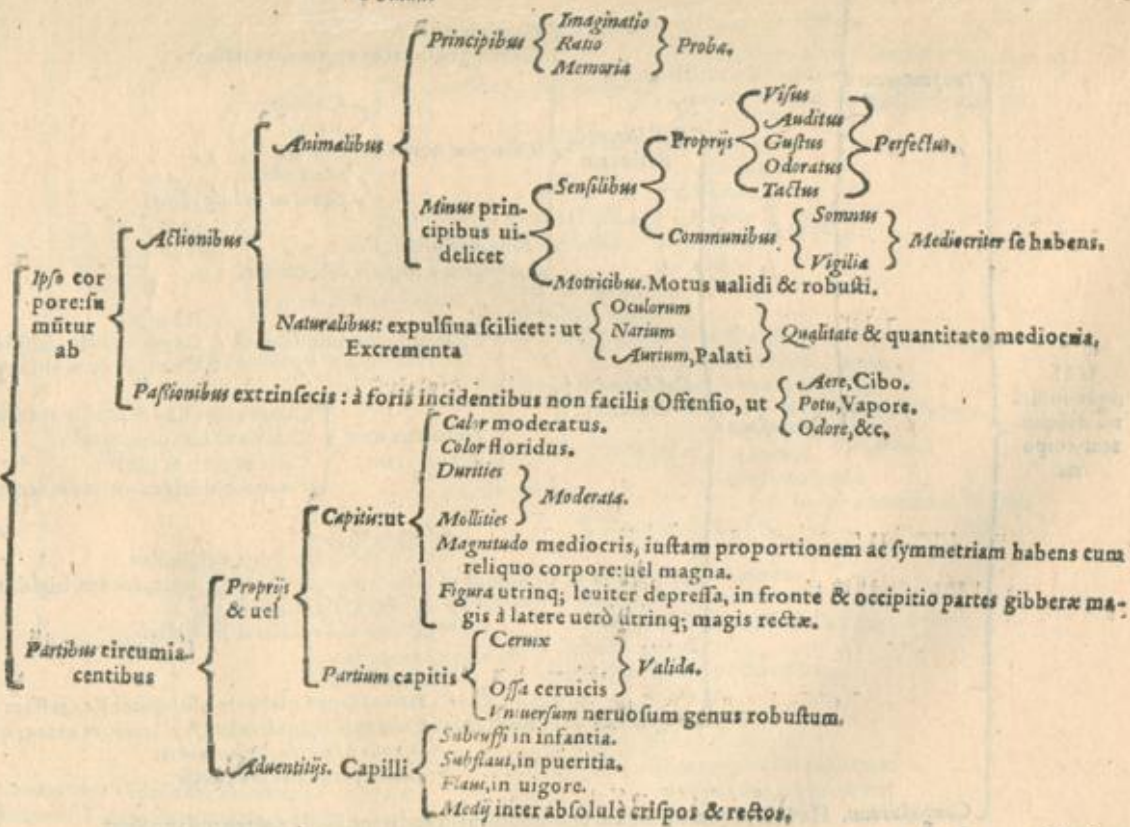

I. Signa indicantia corporis temperie & constitutione optimam, sumpta ab

II. Signa optimae cerebri temperaturam & constitutionem indicantia, sumpta ab

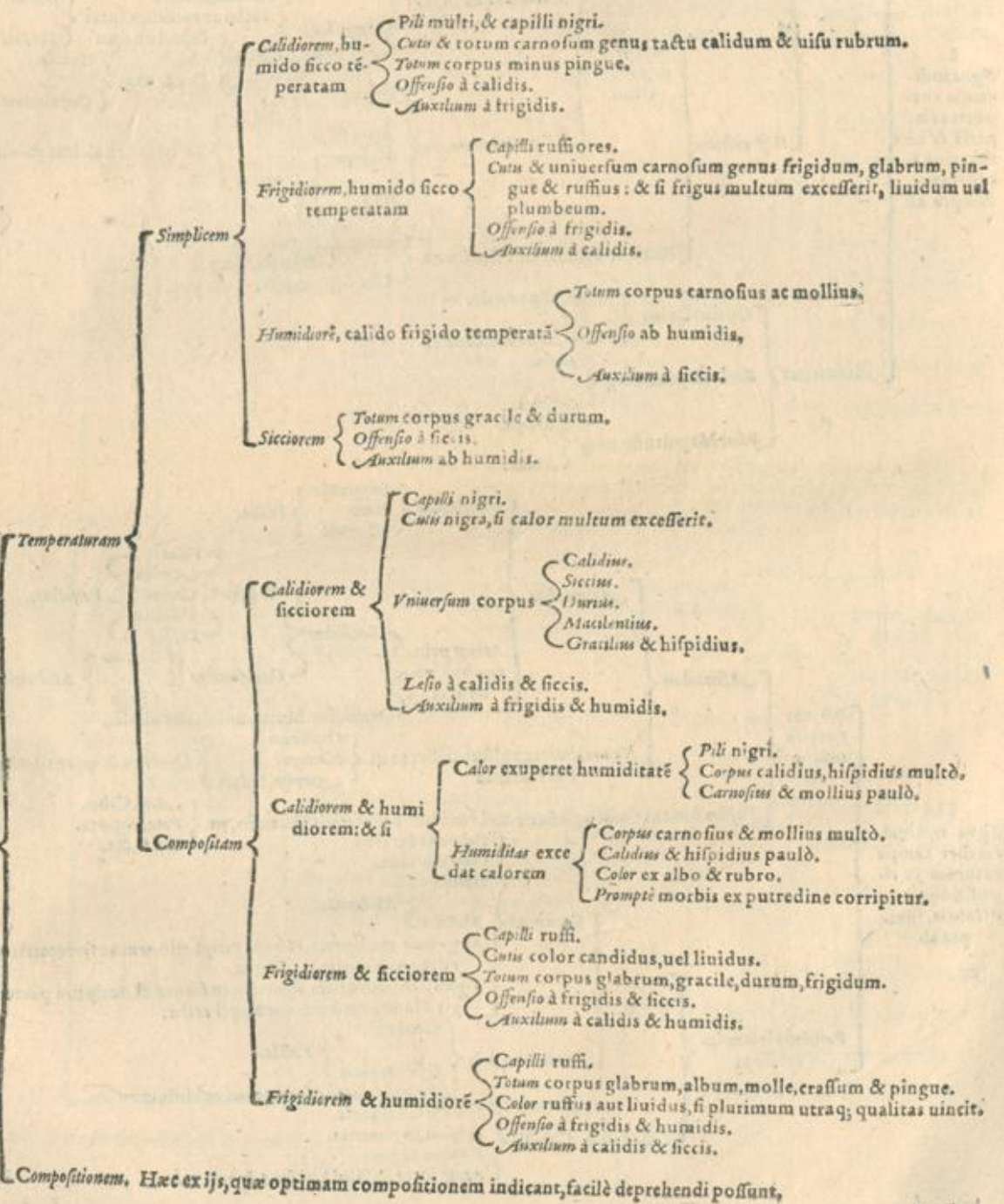

Sensuum. Visio proba, hoc est, si res obiectas, certo spacio ac intervallo distantes bene distincteque uideant.

III. Signa indicata oculo si temperata, & compositionem optimam, sumuntur ab

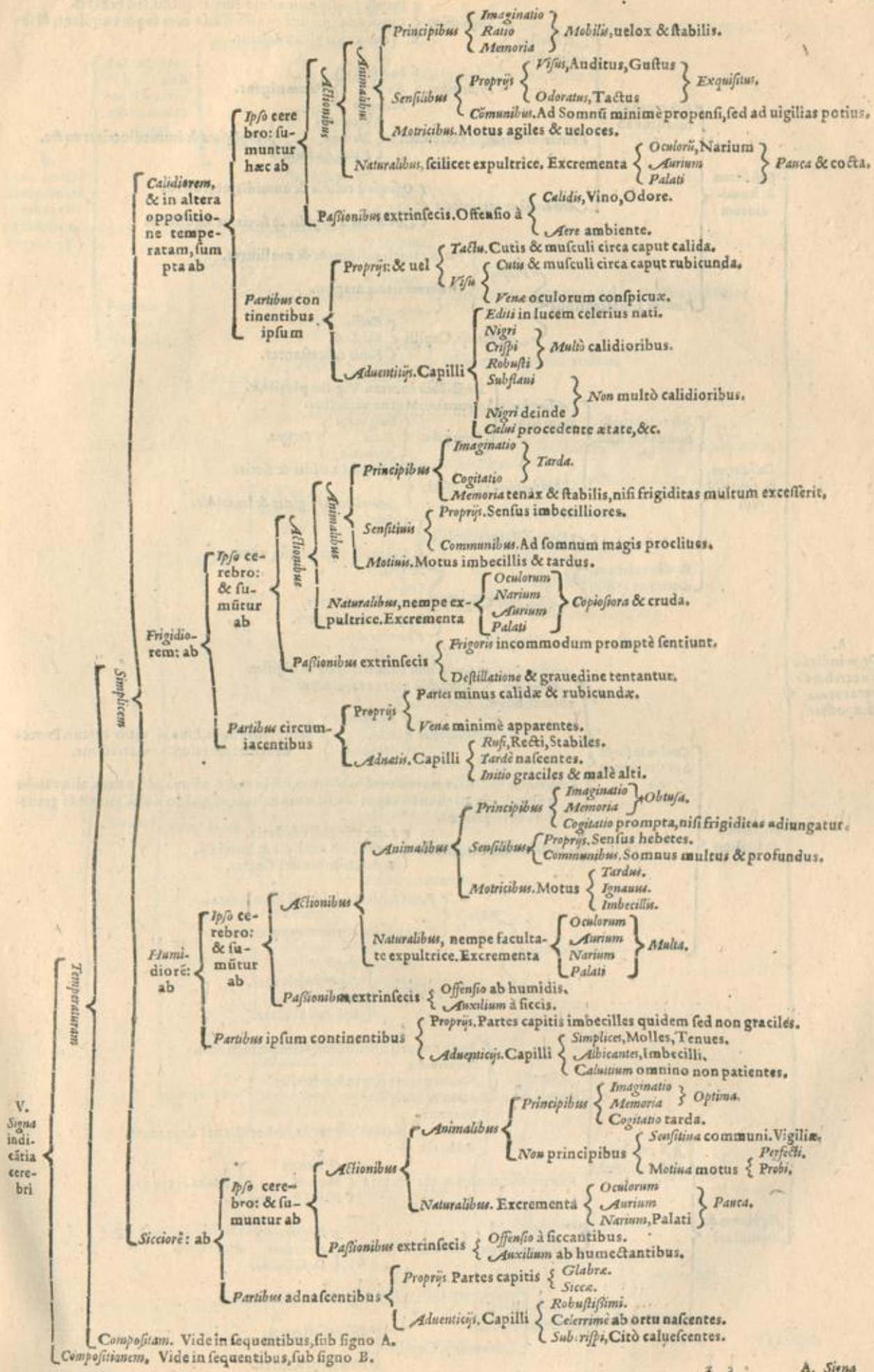

IV. Signa indicata deficientem corporis

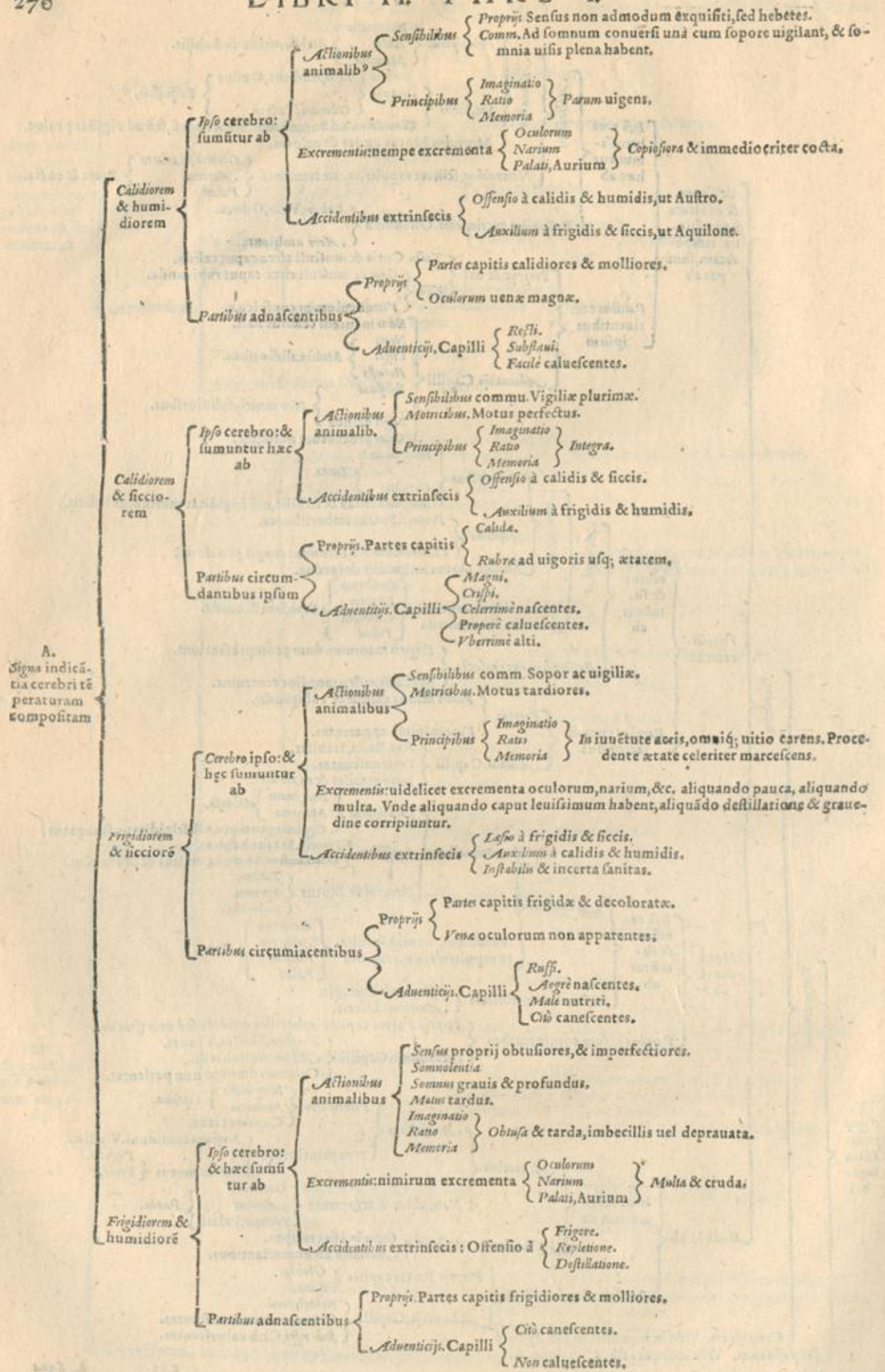

Compositionem. Hæc ex ijs, quæ optimam compositionem indicant, faciliè deprehendi possunt,

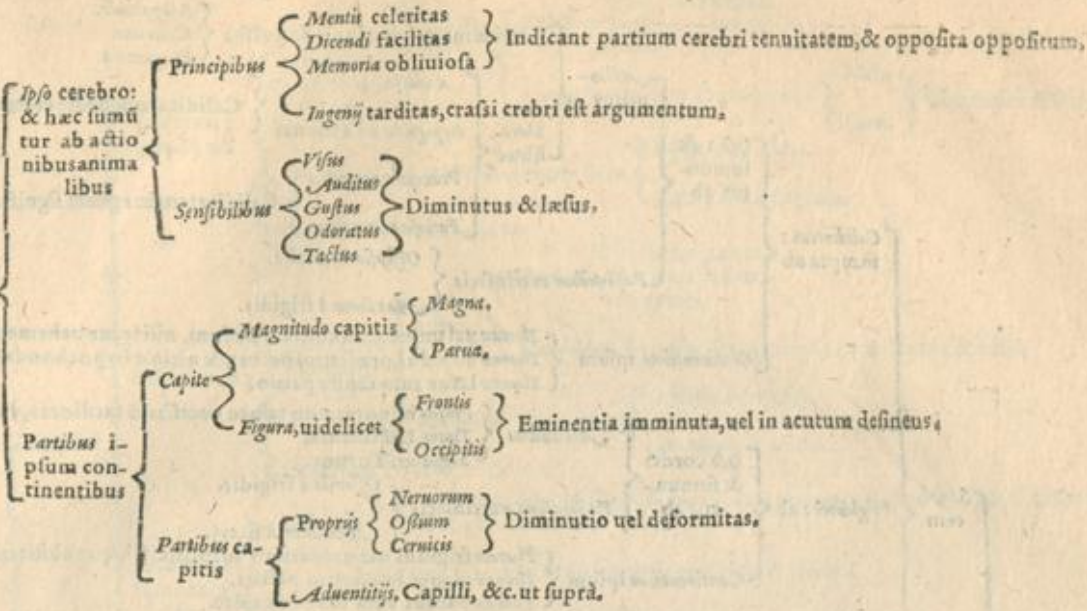

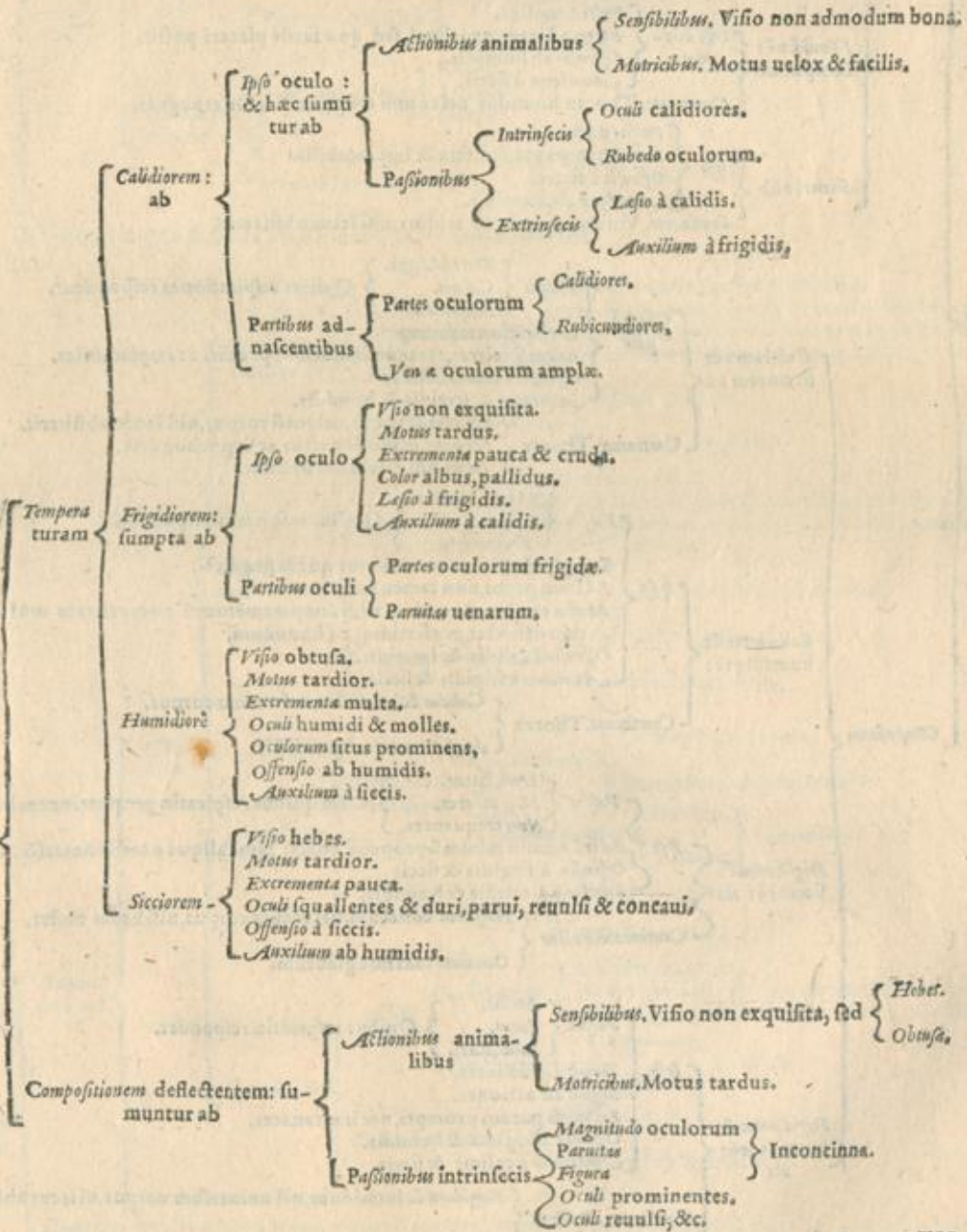
B. Signa

B. Signa indicia mediocritatis cerebri compositionem, sumpta ab

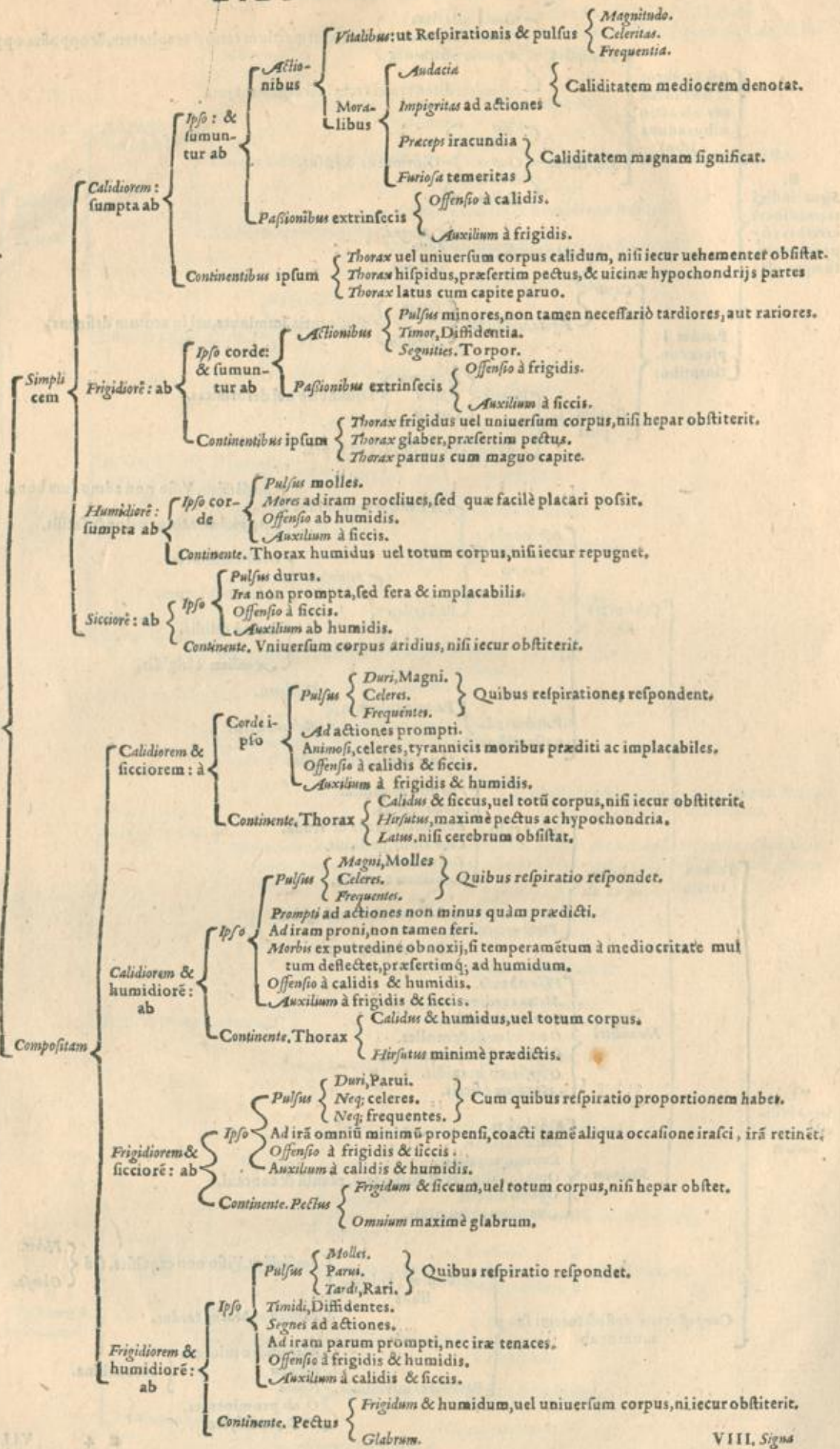

VI. Signa indicantia oculorum

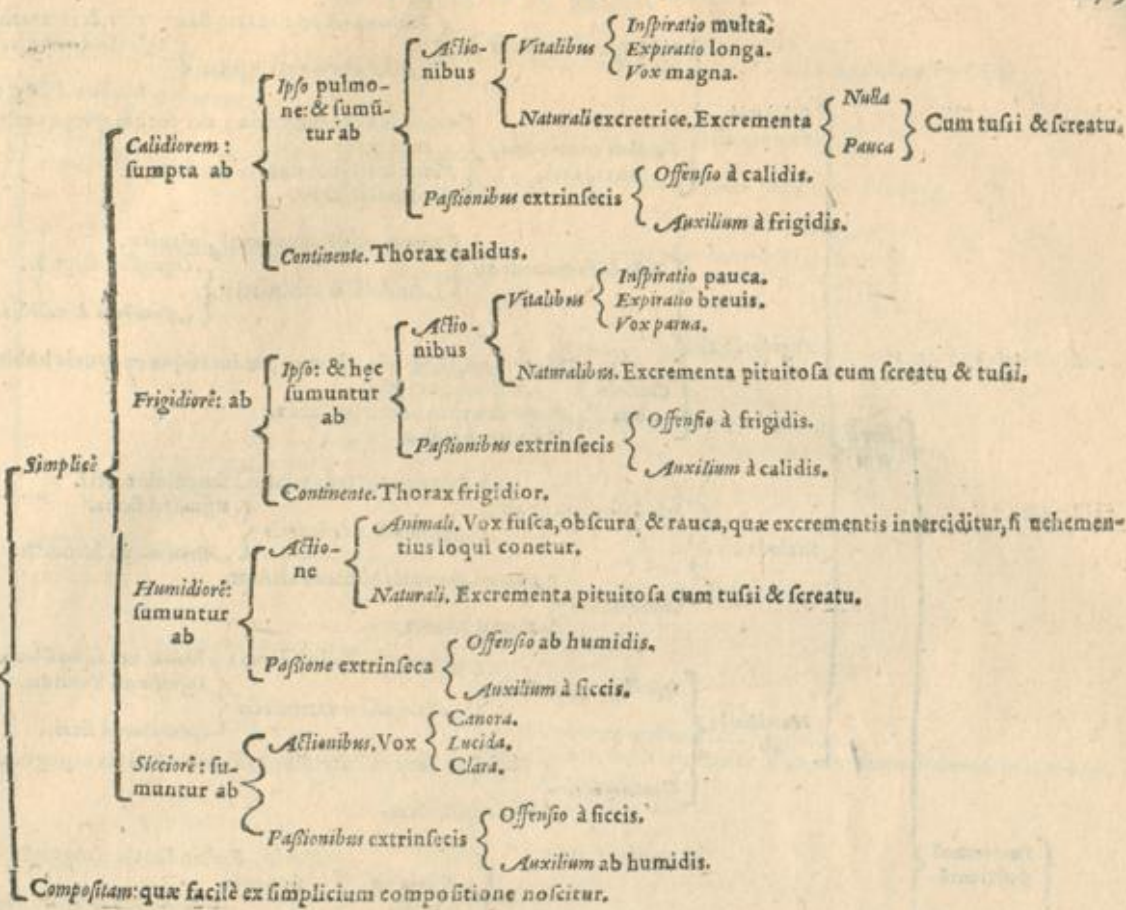

VII. Signa indicia cordis temperaturam

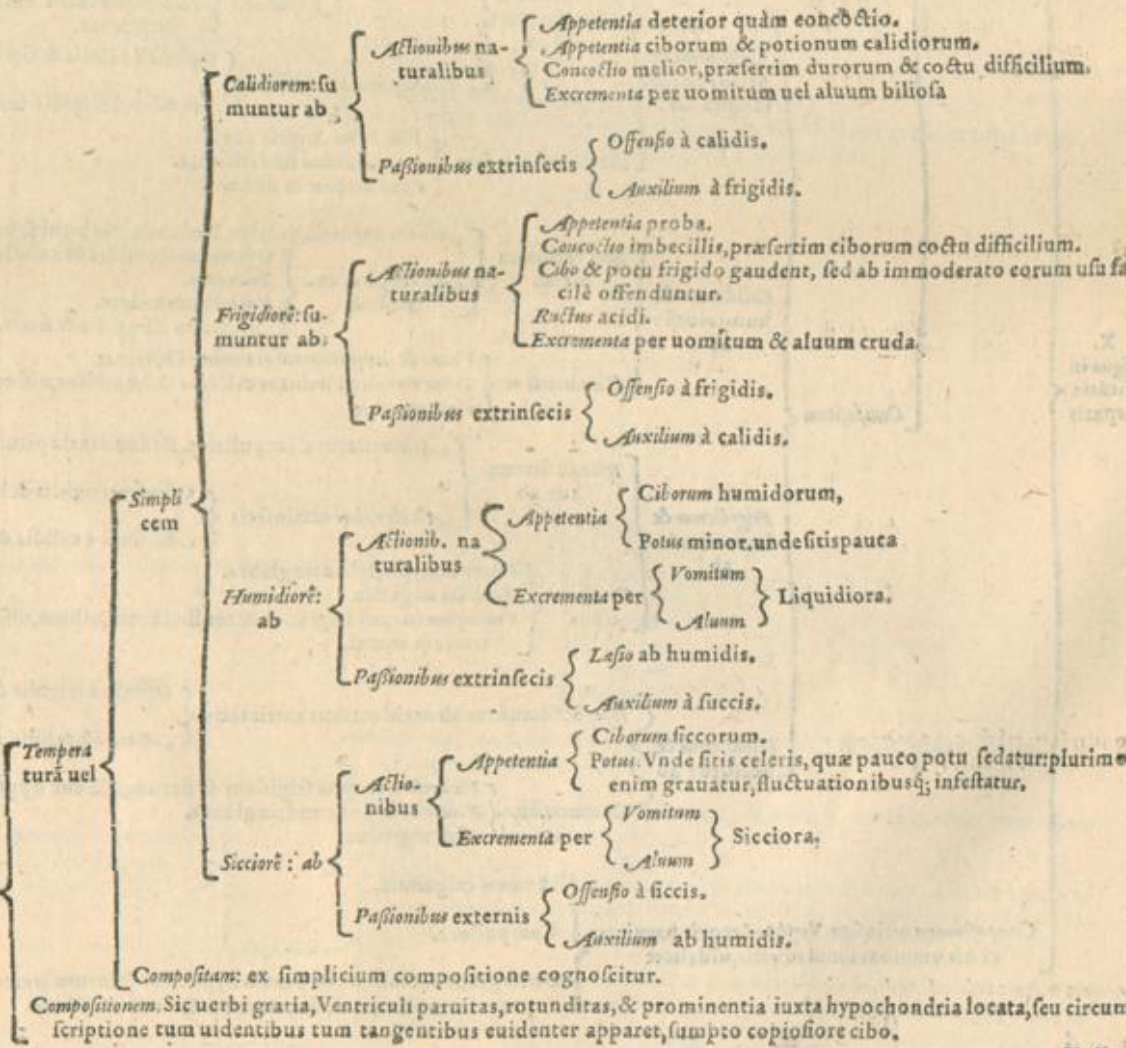

VIII. Signa indicia pulmonis temperaturam

IX. Signa indicia uentriculi

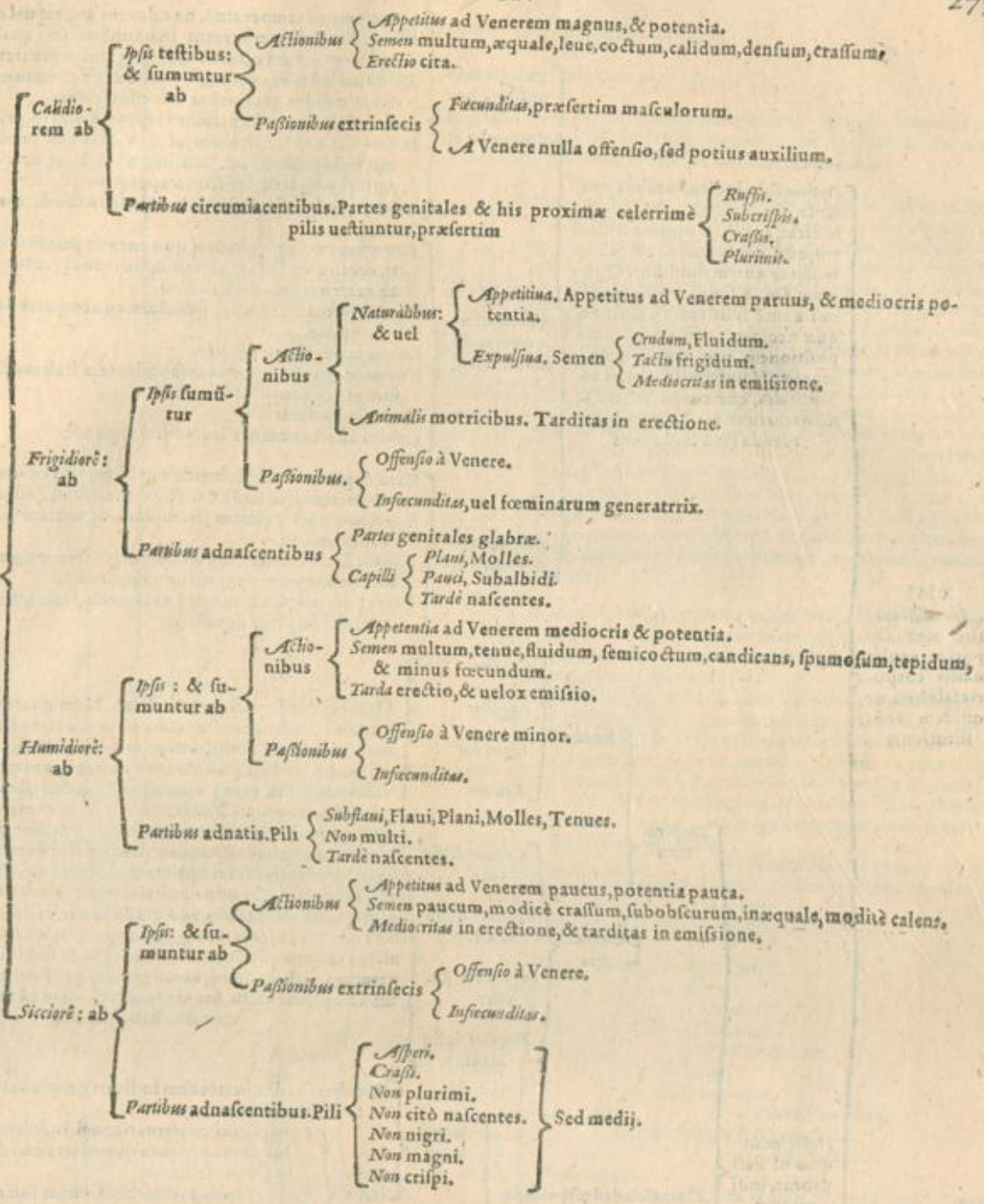
X. Signa

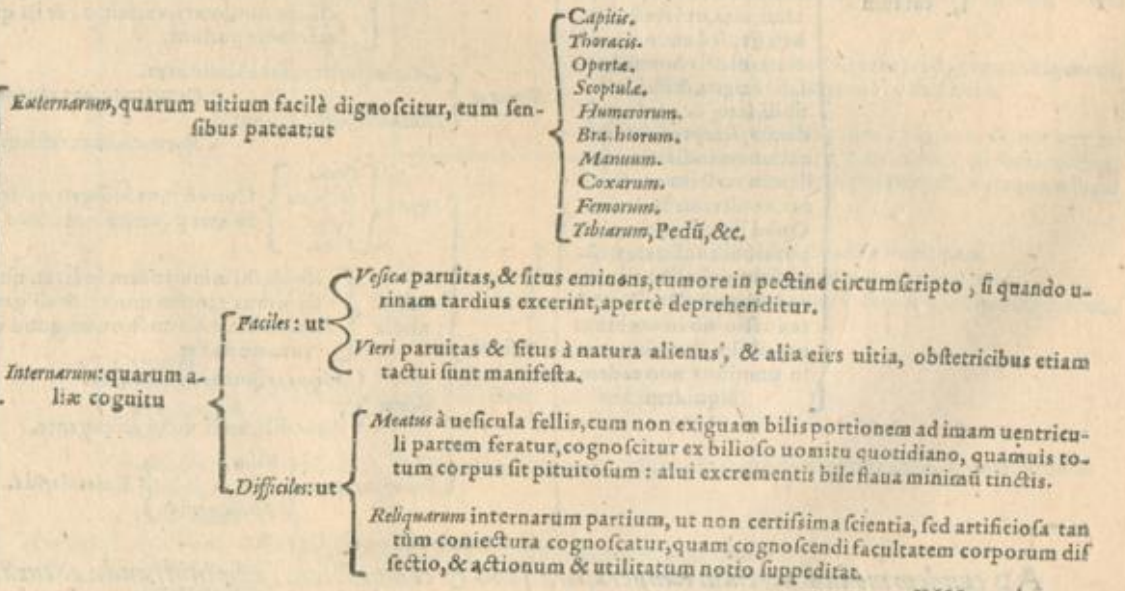

XI.
Signa indicia testium temperaturam

XII.
Signa compositionem indicant reliquarum partium uel

XIII. Ad

XIII. Administratio, seu cura, seu potius conseruatio corporis salubris, ac quidem conseruationis

Optima suis indicationibus perficitur. Quare quid agendum sit indicat corporis optima constitutio, quae conseruanda est. Conseruatur autem similibus. Quoniam simile simili nutritur. Similia autem sunt temperatissima, quae neque tempericem neque compositionem, neque unionem immutant. Huiusmodi sunt Res non Naturales, quae corpori necessarium occurrunt. Haec autem instituentia sunt secundum

Qualitatem simillimam, hoc est temperatissimam. Itaque;

Quantitatem moderatissimam. Itaque;

Tempus commodum. Sic

Aer conuenit temperatus, ne calorem augeat uel minuat. Cibus & Potus sit temperatus in omnibus suis qualitatibus; & qui temperatum optimumque sanguinem generet. Exercitium omnibus corporis partibus sit commune. Unde parum pilae ludus maxime ex usu esse uidetur. Somnus sit temperatus, primum in latere dextro, deinde sinistro. Inanitio fiat excrementorum alui in qualitate laudabilium, & quotidie redditorum. Seminis uero, cum, motu neque concitatore neque tardiore, sed temperato. Animi affectus sint tranquilli, ut laetitia moderata.

Exercitium eo continuandum, quo corpus primum ceperit lassari, & modico sudore perfundi, floridusque color oritur, tunc ab exercitatione desistendum. Cibus & potus sit tantus, quantum concoquere possit optima constitutio. Somnus conuenit mediocri. Excrementa proportionem respondentem habeant ijs, quae assumpta & concocta fuerunt. Venus sit moderata. Animi affectus omnes immodici fugiendi.

Cibus & potus non exhibendus, nisi perfecta in membris tertia concoctione, & sensus suctionis seu fames adfuerit. Exercitium post primam, secundam & tertiam concoctionem adhibendum. Somnus sit nocturnus, & post corporis refectionem. Excrementa tempore opportuno excernenda. Venus post primum somnum exercenda, excrementa tum alui tum urinae prius depositis.

Deflectentis, quae ut fieri debeat, indicatum

Temperatura

Simplex

- Calidior
Frigidior
Humidior
Siccior

Composita

- Calidior & siccior
Calidior & humidior
Frigidior & siccior
Frigidior & humidior

Quae sui conseruationem indicat. Nam quatenus per se nunc bona est, eatenus conseruanda est in sua temperie: quatenus uero ad optimam constitutionem a qua deflectit referatur, ad optimam traduci postulat. Sed de hac in neutrorum cura tractabimus, nunc tantum de temperatura deflectente, ut nunc & per se bona agentes. haec inquam semper conseruanda est. Seruatur autem suis similibus. Similia autem sunt, quae ipsi temperaturae maxime respondent. Itaque, quantum temperatura ista excedit temperaturam optimam, tantum quoque; Res non naturales excedant, Res non naturales optimae constitutionis. Si namque temperatura ista uno gradu fuerit calidior temperatura optima, uictus quoque; ratio uno gradu calidior optima uictus ratione esse debet. Sin unico gradu frigidior fuerit temperatura, uictus quoque; unico gradu frigidior esse conuenit ab optimo uictu. Atque eadem ratio cum ceteris temperaturis, &c. habenda est.

Compositio deflectens, non tamen ita, ut iam insalubris sit, sed aut nulla afficiat molestia hominem, aut sane exigua, & ferè insensibili. Itaque; sic per se considerata, semper sui conseruationem indicat, ut scilicet in eo statu conseruetur, ne ulterius laedatur. Quod si uero optimae compositioni conferatur, compositio deflectens ad eam reduci postulat. Verum reductio non in omnibus possibilis, & conseruatio in omnibus non eadem. Siquidem

Magnitudo

Excedens, sui diminutionem indicat: quod commodè fiet quiete & alligatione. Deficiens, sui conseruationem indicat: ut uentriculus paruus, pauca quantitate cibi & proba qualitate conseruetur. Partis alterius, indicat auctiorem sui: quod fiet frictione moderata, exercitio, & ijs quae sanguinem attrahere possunt.

Numerus

Auctus, indicat sui ablationem. Diminutus, uel partium Carnosarum, haec regenerari poterit. Spermaticarum, restitui nequit.

Conformatio hoc est

Figura: Corua, Obliqua, Valga, Vara. Correctio indiget: quae in infantibus tantum fieri poterit formatione & ligatione. Cavitas: Ampla, sui diminutionem indicat, quod fiet in erectis tantum quiete & alligatione. Parua, indicat sui auctiorem, quod exercitatione commoda fiet. Meatus: Magni minuendi quiete, &c. Parui, dilatandi uictu attenuante. Superficies, quae: Viciu, Medicamentis. Emendanda.

Situs transpositione indiget, &c.

Ad eundem modum partium temperaturae sanae & compositiones administranda ac curanda.

XIII. Corpora

Cognitio, hoc est { Natura. Complexio humida: compositio proba. Signa. A die ortus usq; ad annos quatuor perdurat.

Compositio. Nam infans ad eam magnitudinem perductus, ut alimenti copiam in utero capere non possit, aut etiam aërem inspirare cupiat, calcitat & acetabula dirumpit: & in lucem prodit aut formatus

Bene. Huiusmodi sui conseruationem indicat. Itaq; post mundificationem infantis, fascijs deligandus, sed corpori prius toti sale modice insperfo, quo cutis densior solidiorq; reddatur.

Obstetrici membra apte formabit, & praesertim caput ad figuram sphaerae utrinq; leniter compressa, palpebras eleuabit, quibus ex ore aquam instillabit, & purgabit oculos, sicuti & aures & nares, leuiter comprimens, & anum digito minimo aperiet, ut paulo post meconium excernat. Est id excrementum, quod à iecore ex sanguine menstruo delatum fuit ad intestina infantis, dum in utero permanet, nihil ore sumens, id uero foeculentum & uisum est & nigrum, ad picis modum: & sale cuti inspergat, uena umbilicali quatuor digitis à uentre scindenda acuto scalpro aut forcipe, deinde sanguis exprimendus, reliqua pars prope umbilicum liganda ualide, ut deinde intra tertium aut quartum diem, ut fieri solet, decidat. Lanae deinde floccus superponatur umbilico, aut ex panno linteo laeero, penicillus, aut linimentum conserptum, fiat cum pauco rizo costo, aut cineris flore. Deinde fascia obuoluitur umbilicus, deinde toto corpore unctus oleo, obuoluitur infans pannis mollibus, & leuiter comprimitur, &c.

Receus infantulus primo quidem fascijs deligandus: deinde mel digito lingendum detur, ut appetitus profectiois alimenti exciteretur, & sugero incipiat, oblectamento dulcedinis motus. Lacte matris, uel nutricis boni habitus corporis & regiminis pro alimento utatur. A sexto aetatis mense etiam interdum ossa panis in iure pullorum malaxi, nec non amygdalaris, piris ac pomis asis cum saccharo uti poterunt. A caribus uero & uino prorsus abstineat. Loco exercitij profunt uagitus & uociferatio, nec non motus nutricis, quae corpus ipsius moueat, aut in cuna, aut lectulo pendenti.

Inanitate utatur per { Frictiones blandas ex oleo. Balnea crebra aquarum tepidarum. Ab iracundia & fletu nimio cauendus.

Aer conuenit temperatus. Cibus sit { Carum { Carnium. Haedina. Vitulina. Feruacina, Auium. Oua sorbilia. Ex piscibus, parui. Ex fructibus { Pruna, Uua passa. Nuclei pini. Amygdala, &c. Potus, Aqua. Exercitatio conuenit libera & sine contentione. Item fridio ex oleo. Balneum aquae dulcis. Animus sit tranquillus. Quare paedagogi indigebunt, qui impetus & uitia eorum compeccat.

Quantitatem iustam. Sic { Ab initio parum lactandus est infans, & bis aut ter uel quater in die. Et cum suspicio est lactis uiciosi, mane bis aut ter emulgendum est, antequam fugat infans.

Tempus commodum, Sic { Non exercendus infans post lactis suctionem. Balneandus est cum surrexerit à matutino somno. Ab uno anno usque ad duos lactandus, uel quouisq; primores dentes emittat.

Infantibus

Cura seu eorum seruasio, q̄ suis indicationibus, perficitur. Quare qd sit agendum, indicat tu

Aetatis. Sic

Temperatura, scilicet humidior quae similibus conseruanda. Itaq; uictus ratio intacta, secundum

Tertium & quartum, à secundo scilicet. Sic

XIII. Corpora salubria in specie uariantur tunc ratione

Puerorum Puberum Adolescentum Iuuenum

Cognitio & cura. Vide in sequentibus, signum ☉

Senum, &c. Cognitio & cura. Vide in neutrorum curatione, cum correctione potius quam conseruatione indigeant.

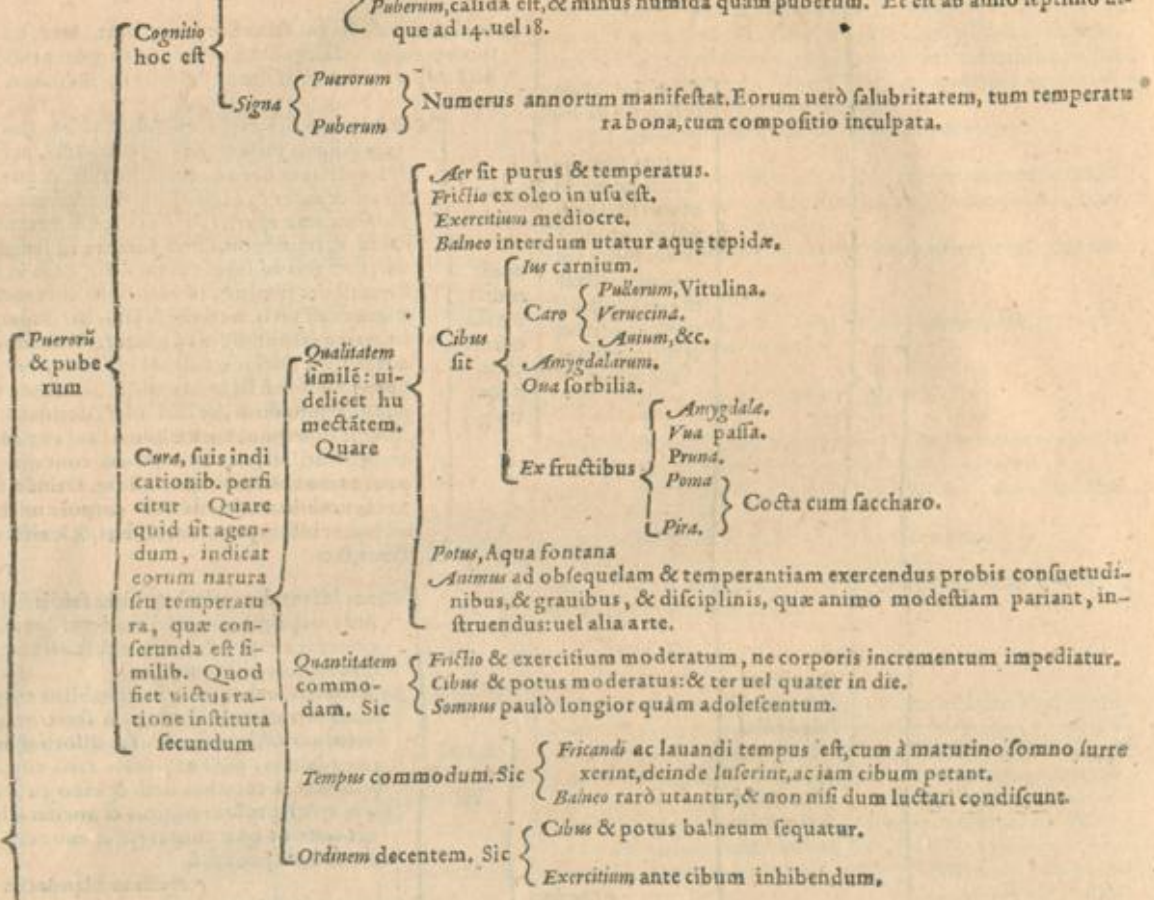
Officij. Sic de

Laborantium Ociosorum Iter agentium Nauigantium, &c.

Cognitione & cura. Vide in neutrorum curatione,

Puerorum calida est & humida. Calida quidem non minus atq; infantium: humida uero non eodem gradu. Siquidem omne animans ab ipso statim ortu siccius indies efficitur. Et est ab anno quarto usq; ad septimum. *Puberum*, calida est, & minus humida quam *puerum*. Et est ab anno septimo usque ad 14. uel 18.

Puerorum, adolescentium & iuuentu corpora salubria conseruanda quoque ueniunt. Itaque

